

Høring NOU 2019: 23 Ny opplæringslov

Høring | Dato: 30.01.2020

Et offentlig utvalg, ledet av Jon Christian Fløysvik Nordrum, leverte sin utredning NOU 2019: 23 Ny opplæringslov til kunnskaps- og integreringsministeren 13. desember 2019. Utvalget foreslår en ny opplæringslov som skal erstatte dagens opplæringslov. Utredningen sendes nå på høring med høringsfrist 1. juli 2020.

Foreningen for medfødt og ervervet barneafasi.

Foreningen for medfødt og ervervet barneafasi drives i dag av foreldre og andre interesserte på frivillig basis. Foreningen ble stiftet i 2015.

«Spesifikke utviklingsforstyrrelser av tale og språk» (ICD-10: F80. F81) er en diagnose-betegnelse som brukes om barn som ikke lærer å snakke og forstå morsmålet sitt, slik vi forventer at de skal gjøre med vanlig god språklig påvirkning. Dette uten at det kan påvises noen sikker nevrologisk årsak til problemene. Det er disse barna vi retter søkelyset på i sammenheng med forslag om ny Opplæringslov. (Vi viser også til nettsiden vår: barneafasi.no).

Språket er det grunnleggende redskapet for å tilegne seg annen kunnskap, blant annet den kunnskapen som skolen skal formidle.

De barna vi representerer trenger en helt annen innfallsvinkel til faglig læring enn andre barn. Det betyr at de i utgangspunktet vil bli «hengende etter» om utvalgets begrep «universell opplæring» skal bli gjeldene i ny Opplæringslov.

Vi vet og har erfart at de barna vi representerer kan følge skolens kompetansemål i læreplanene, om det blir satt i gang tidlig utredning med følgende enkeltvedtak som gir dem lovfestet rett til individuelt tilrettelagt opplæring/spesialundervisning, som tar hensyn til barnets diagnose.

«Tidlig innsats» og «barn med spesielle behov»

- Vår nåværende Opplæringslov har vært basert på en fellesskole hvor alle elever, uansett evner og behov, har fått *tilpasset opplæring*.
- Det har vært lagt stor vekt på «tidlig innsats», dvs. hjelp til «barn med spesielle behov» skulle settes inn så tidlig som mulig.

I forslaget om ny Opplæringslov er både begrepet «tidlig innsats» og begrepet «barn med spesielle behov» fjernet. Utvalget foreslår at «forsterket opplæring» innføres som ny betegnelse, og at slik opplæring delvis skal erstatte innholdet i dagens bestemmelse om «tidlig innsats» og «intensiv opplæring» i Opplæringsloven § 1-4.

Foreningen for ervervet og medfødt barneafasi mener at «Forsterket opplæring» ikke kan erstatte «tidlig innsats». Slik funksjonen er beskrevet i det nye lovforslaget, vil «forsterket opplæring» bli gitt innenfor «universell opplæring», dvs. uten lovfestet enkeltvedtak og følgelig uten klagerett.

«Tidlig innsats» handler i dag om *tidlig* utredning på et *tidlig* tidspunkt som resulterer i et lovfestet enkeltvedtak, der man har rettmessig klagerett på spesialundervisningen, om barnets læringsresultater i forhold til kompetansemålet, ikke blir som forventet. Man kan derfor ikke sammenligne begrepet «forsterket opplæring» med begrepet «tidlig innsats».

«Barn med spesielle behov» erstattes med «elever som er i ferd med å bli hengende etter i opplæringen», eller «elever som ikke har et tilfredsstillende utbytte av opplæringa». Foreningen for medfødt og ervervet barneafasi reagerer sterkt på ordlyden «hengende etter» som vi opplever som diskriminerende og respektløst overfor de barna det gjelder.

At begrepene «tidlig innsats» og «barn med spesielle behov» fjernes i det nye lovforslaget, er svært urovekkende. Disse begrepene viser til at individuelt tilrettelagt

opplæring og/eller spesialundervisning er nødvendige forutsetninger for likeverdig og inkluderende opplæring. Begrepene viser tydelig at individuelle hensyn må vektlegges tungt.

Forslag til ny Opplæringslov har endret fokus til en fellesskole som i størst mulig grad skal inkludere alle i fellesundervisningen. Dette kalles «universell opplæring». «Universell opplæring» innføres som ny betegnelse for «tilpasset opplæring». Vi siterer følgende fra forslaget til ny Opplæringslov: *«Plikten til universell utforming er ikke begrenset til å gjelde lærerens undervisning i klasserommet, men den må ligge til grunn for strategier og valg som tas i forbindelse med opplæringen. For eksempel må kommunen sørge for at innkjøpene og metodevalgene som tas i skolene, er i samsvar med kravet om universell utforming av opplæringen. Opplæringen vil ikke være universell hvis man i fellesundervisningen velger å bruke materiell eller metoder som ikke gir utbytte av opplæringen for flest mulig elever, eller som ekskluderer elever fra å delta i opplæringen. Krav om universell utforming av nye og eksisterende nettløsninger og digitale læremidler følger av forskrift om universell utforming av IKT-løsninger.»* Sitat slutt.

Foreningen for ervervet og medfødt barneafasi tolker dette som at skolen må sørge for at alle elevene skal få utbytte av undervisningen ved hjelp av verktøy i form av IKT- løsninger. Utvalget mener at «universell opplæring» skal baseres på digitale læremidler som skal gi grunnlag for et inkluderende læringsmiljø.

De barna vi representerer trenger kontinuerlige dynamiske utfordringer tilrettelagt av kyndig spesialpedagog. Vi ser IKT-løsninger som statiske, og uegnet for våre barn.

Utvalget anbefaler å innføre lovkrav om at alle skoler skal ha en nivåbasert støtteordning på følgende tre nivåer:

Nivå 1: tilpasset støtte innenfor «universell opplæring».

Nivå 2: forsterket opplæring innenfor «universell opplæring».

Nivå 3: individuelt tilrettelagt opplæring etter sakkyndig vurdering.

Slik Foreningen for medfødt og ervervet barneafasi ser det, kan ikke dette bety annet enn at det som omhandler «tidlig innsats» til «barn med spesielle behov», blir fjernet fra Opplæringsloven.

Istedenfor å iverksette sakkyndig utredning av elever som ikke klarer å oppnå læringsresultater som er knyttet til felles kompetansemål, skal skolen sette inn ekstra ressurser etter de nevnte nivåene med støtteordninger som kommunen blir lovpålagt å følge.

Foreningen for medfødt og ervervet barneafasi stiller seg spørrende til hvor disse ekstra ressursene til «forsterket opplæring» skal komme fra, særlig med tanke på at det ikke er påtenkt sakkyndig vurdering og dertil et enkeltvedtak for å utløse disse ressursene.

Dette betyr også at de elevene som får «forsterket opplæring», ikke har rett til å klage på avgjørelsen eller innholdet i opplæringen til en klageinstans (Fylkesmannen). Rettssikkerheten svekkes for den enkelte elev ved å innføre dette nye begrepet «forsterket opplæring». *Dette ser vi på som svært alvorlig.*

Som siste nivå i denne støtteordningen som foreslås, skal eleven henvises til PPT om skolen ser at «universell opplæring», med «tilpasset støtte» og «forsterket opplæring», ikke er tilfredsstillende nok for eleven. Først da vil PPT utrede og skrive sakkyndig vurdering som vil ligge til grunn for lovfestet enkeltvedtak, slik som tidligere. Det skal med andre ord prøves og feiles først. *Dette ser vi på som særdeles urovekkende.*

For de barna vi representerer er ikke tid til å gå igjennom alle disse nivåene og «prøve ut» flere måter å tilnærme seg en opplæring på. «Tidlig innsats» er det som gjelder. Barna trenger en «individuell tilpasset opplæring» basert på deres «spesielle behov» som er knyttet til deres individuelle diagnose. For de fleste vil det være helt nødvendig med spesialpedagogiske ene-timer.

Det er også urovekkende at utvalget foreslår, sitat: «å innføre lovkrav om at enkeltvedtak om spesialundervisning utløser rett til spesialundervisning med

personell med relevant pedagogisk eller spesialpedagogisk kompetanse i kun 80% av timetallet som vedtaket omfatter», sitat slutt. Hvem skal dekke de siste 20 % av timetallet med egnet hjelp?

Vi er også urolige for hva som skjer med tanke på overgangen mellom barnehage og skole for barnehagebarna som allerede har spesialpedagogisk hjelp etter lovfestet vedtak, jf. §19 a i Barnehageloven. Det eneste som nevnes om denne overgangen i det nye lovforslaget er §5-6, sitat: «Kommunen skal sørge for en trygg og god overgang fra barnehage til skolen og skolefritidsordninga», sitat slutt.

Vil barna som allerede har spesialpedagogisk hjelp i barnehagen automatisk motta «individuell tilpasset opplæring» ved oppstart i skolen, eller vil disse barna også måtte gjennomgå nivåene i støtteordningen før ny utredelse og sakkyndighetsvurdering fra PPT?

Vi er svært bekymret for fremtiden til de barna vi representerer.

For «Foreningen for barn med medfødt og ervervet barneafasi»:

Camilla Marshall, leder i Foreningen for medfødt og ervervet barneafasi.

Rita Dammen Smedsrud, nestleder i Foreningen for medfødt og ervervet barneafasi.